

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

Protokolant: sekr. sądowy Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 grudnia 2021 r. w Warszawie

sprawy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., Ł. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (płatnika składek), Ł. M. (ubezpieczonego)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 16 lipca 2019 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 lipca 2019 r. nr (...) w ten sposób, że ustala, że podstawę wymiaru składek Ł. M. z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 15 września 2016 r. stanowi kwota 8.228,07 zł;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz odwołującego się Ł. M. kwotę 1.800,00 zł (tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Monika Roslan - Karasińska

UZASADNIENIE

W dniu 23 sierpnia 2019 r. **Ł. M.** wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 19 lipca 2019 r. nr (...), wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie podstawy wymiaru składek ubezpieczonego na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy o pracę zawartej w dniu 15 września 2016 r. z (...) Sp. z o.o. w wysokości zgodnej ze składanymi deklaracjami oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania wg. norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wyjaśnił, że na podstawie umowy o pracę zawartej z ww. spółką pełnił funkcję dyrektora operacyjnego, a następnie od 2 lipca 2018 r. – koordynatora ds. utrzymania dróg oraz operatora pompy do betonu. Wskazał, że posiadał odpowiednie kwalifikacje do wykonywania pracy na tych stanowiskach, co nie było kwestionowane przez organ rentowy. Ponadto przed podjęciem pracy w spółce ubezpieczony wykonywał u poprzedniego pracodawcy funkcję członka zarządu oraz dyrektora zarządzającego z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie od 5.476 zł do 23.000 zł. W ocenie ubezpieczonego organ rentowy nieprawidłowo przyjął w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, że jego wynagrodzenie było zawyżone, gdyż w okresie od 15 września 2016 r. do 1 lipca 2018 r. wykonywał obowiązki specjalisty ds. operacyjnych, a nie obowiązki dyrektora operacyjnego. Ubezpieczony został zatrudniony dopiero w momencie, w którym spółka rozpoczynała swoje funkcjonowanie, będąc przy tym jedynym jej pracownikiem odpowiedzialnym za doprowadzenie do rozpoczęcia jej działalności. Swoimi działaniami ubezpieczony doprowadził do rozpoczęcia działalności przez spółkę i uzyskania przez

nią płynności finansowej, w tym poprzez pozyskanie wielu klientów i zawarcia umów z kluczowymi jej kontrahentami. Działania ubezpieczonego wymagały dużego zaangażowania oraz zorientowania na rynku, zaś osiągnięty w tym zakresie sukces spółki nie byłby możliwy bez posiadanych przez ubezpieczonego kompetencji i doświadczenia (odwołanie z załącznikami k. 3-100 a.s.).

Od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 19 lipca 2019 r. nr (...) odwołanie złożyła również (...) **Sp. z o.o.**, wnosząc o zmianę decyzji poprzez ustalenie podstawy wymiaru składek ubezpieczonego na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy o pracę zawartej w dniu 15 września 2016 r. z (...) Sp. z o.o. w wysokości zgodnej ze składanymi deklaracjami oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania wg. norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołania spółka powołała tożsame argumenty, jak w przypadku odwołania Ł. M. (odwołanie k. 3-16 a.s. sygn. akt VII U 4291/19).

W odpowiedzi na odwołania z 18 września 2019 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł ich oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz zasądzenie od stron kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wskazał, że odwołujący został zgłoszony do ubezpieczeń przez płatnika składek (...) Sp. z o.o., którego prezesem zarządu jest jego teść, J. M.. Z uwagi na liczne okresy niezdolności do pracy oraz wypłacone świadczenia z ubezpieczenia chorobowego, które na marzec 2017 roku wyniosły 123.658,60 zł, organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniającej w sprawie wysokości podstawy wymiaru składek. W ocenie organu rentowego przedłożone w toku postępowania budzą wątpliwości czy czynności faktycznie realizowane przez wnioskodawcę można uznać za zadania przypisane do ich realizacji na stanowisku dyrektora operacyjnego. Nie przedstawiono dowodów potwierdzających pracę ubezpieczonego na stanowisku koordynatora ds. utrzymania dróg, zaś z dokumentacji uzyskanej wynika, że głównie koordynował prace pompy oraz wykonywał prace techniczne i fizyczne związane z obsługą pompy. W związku z czym zdaniem organu rentowego czynności określone w zakresie obowiązków i wykonywane przez ubezpieczonego w okresie od 15 września 2016 r. do 1 lipca 2018 r. odpowiadają zadaniom wykonywanym na stanowisku specjalisty ds. operacyjnych. Wobec powyższego w ocenie organu rentowego celem umowy nie było uzyskanie wysokie wynagrodzenia w ramach stosunku pracy, a uzyskanie większych zasiłków z ubezpieczenia społecznego (odpowiedź na odwołanie k. 101-102v a.s., k. 17-19 sygn. akt VII U 4291/19).

Zarządzeniem z 1 października 2019 r. sprawy z odwołania Ł. M. oraz (...) Sp. z o.o. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 19 lipca 2019 r. nr (...) zostały połączone celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz dalszego prowadzenia pod sygn. akt VII U 4290/19 (zarządzenie z 01.10.2019 r. – akta sprawy sygn. VII U 4291/19).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 11 stycznia 2016 r. Prezesem zarządu spółki i jednocześnie jedynym jej współnikiem jest J. M., prywatnie teść ubezpieczonego Ł. M. (odpis z KRS k. 194-200 a.s.).

Ł. M. ma wykształcenie wyższe. W czerwcu ukończył studia licencjackie w zakresie finansów międzynarodowych. Na przełomie lipca 2011 i czerwca 2016 r. był zatrudniony na stanowisku członka zarządu i dyrektora zarządzającego w (...) w W.. Ubezpieczony posiada również uprawnienia operatora pomp do mieszanki betonowej wszystkich typów (dyplom ukończenia studiów licencjackich, świadectwo pracy z 30.06.2016 r., książka operatora – akta rentowe; pisemne zeznania odwołującego k. 257-261 a.s., k. 310-317 a.s.).

W dniu 15 września 2016 r. Ł. M. zawarł z (...) Sp. z o.o. umowę o pracę, na podstawie której został zatrudniony na stanowisku dyrektora operacyjnego na czas określony (3 lata), w pełnym wymiarze czasu pracy oraz z wynagrodzeniem w wysokości 8.228,07 zł. Do obowiązków odwołującego na powyższym stanowisku należało: organizacja i nadzór nad procesem podpisywania umów; utrzymywanie kontaktów z kontrahentami pracodawcy; poszukiwanie nowych kanałów sprzedaży usług/akwizycji zleceń; podejmowanie działań w celu rozwinięcia

działalności pracodawcy w kierunku świadczenia usług utrzymania dróg i autostrad; nadzór nad zaopatrzeniem sprzętowym pracodawcy, w szczególności sprzętem niezbędnym do utrzymania dróg/autostrad; negocjacje cen z dostawcami; rekrutacja pracowników; nadzorowanie technicznych przeglądów okresowych sprzętu; koordynowanie i nadzór nad pracownikami; miesięczne raportowanie prac; opracowanie najlepszej ekonomicznie technologii i metod świadczenia usług przez pracodawcę; reprezentowanie pracodawcy wobec podmiotów trzecich, składanie i przyjmowanie oświadczeń woli w imieniu pracodawcy; nadzór nad terminowym wykonywaniem zobowiązań pracodawcy wobec kontrahentów; kontrola i akceptacja kosztów; opisywanie faktur/rachunków oraz zatwierdzanie ich pod względem merytorycznym i rachunkowym oraz współpraca z biurem rachunkowym (umowa o pracę z 05.09.2016 r., załącznik nr 1 do umowy o pracę – akta rentowe).

Głównym zadaniem Ł. M. na stanowisku dyrektora ds. operacyjnych było uruchomienie działalności spółki. Ubezpieczony zarządzał budżetem spółki, planował jej rozwój, zakupił maszyny do firmy oraz podejmował działania reklamowe, w tym m. in. udział w targach budowlanych. Ubezpieczony był również odpowiedzialny za poszukiwanie klientów dla spółki oraz nawiązywanie współpracy z kontrahentami (pisemne zeznania J. M. k. 264-265 a.s.; pisemne zeznania świadków: A. S. k. 286-289 a.s., R. S. k. 303-305 a.s.; zeznania odwołującego: pisemne k. 257-261 a.s., k. 310-317 a.s., ustne k. 358-360 a.s.).

Z inicjatywy Ł. M. na przełomie lat 2016-2018 (...) Sp. z o.o. pozyskała jako klientów m. in. firmy (...) S.A., (...) S.A., (...) S.A., (...), (...), (...), (...) S.A. oraz (...). Jednym z klientów pozyskanych przez ubezpieczonego była firma (...) S.A., która od października 2016 r. wynajmowała od (...) Sp. z o.o. pompę do betonu 38mb i 41mb. W wyniku działań ubezpieczonego (...) Sp. z o.o. nawiązywała współpracę z innymi firmami, w ramach której wspólnie realizowały zlecenia dla większych klientów w zakresie podwykonawstwa, m. in. w przy projektach realizowanych przez firmy (...), (...) S.A. oraz (...) S.A. Współpraca obejmowała wspólne składanie ofert i kosztorysów projektowych, uzyskiwanie zgód środowiskowych, negocjowanie warunków umów oraz ostatecznie zawieranie kontraktów. Jednym z kontrahentów pozyskanych przez odwołującego była firma (...). Do nawiązania kontaktu z tym kontrahentem firmą (...) doszło jeszcze w 2016 roku, obie firmy współpracowały w zakresie mniejszych zleceń (faktury k. 21-24 a.s.; faktury k. 25-45 a.s.; pisemne zeznania świadków: A. S. k. 286-289 a.s., R. S. k. 303-305 a.s.; pisemne zeznania J. M. k. 264-265 a.s.; zeznania odwołującego: pisemne k. 257-261 a.s., k. 310-317 a.s., ustne k. 358-360 a.s.).

W dniu 2 lipca 2018 r. strony podpisały aneks do umowy o pracę z 15 września 2016 r., na podstawie którego Ł. M. powierzono stanowisko koordynatora ds. utrzymania dróg i operatora pompy. Wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego nie uległa zmianie. Do obowiązków odwołującego na stanowisku określonym w aneksie należało: koordynowanie procesu uzyskiwania zezwoleń/identyfikatorów przed właściwymi organami/podmiotami trzecimi potrzebnych do wykonywania działalności pracodawcy w zakresie utrzymania dróg, w tym m. in. C5, C10, C16 oraz zezwolenia kategorii V i VI; pozyskiwanie nowych zleceń; otrzymywanie stałego kontaktu z dyżurnymi GDDKiA w zakresie wykonywanych zleceń nadzór wykonywania zleceń w zakresie utrzymania dróg; wykonywanie patroli drogi; planowanie przebiegu tras pojazdów z uwzględnieniem przepisów ruchu drogowego; koordynacja, planowanie i nadzór nad serwisami (...) i innych; wycena i tworzenie ofert dla inwestycji i kosztorysów utrzymywania odcinków dróg; utrzymywanie kontaktów z kontrahentami/klientami pracodawcy; analiza zyskowności prac drogowych w zakresie utrzymania; przekazywanie raportów pracy pompy, (...) i wywrotek do kontrahentów; pozyskiwanie nowych zleceń; zgłaszanie potrzeby zakupu sprzętu; zamawianie i rozliczanie paliwa; opisywanie faktur/rachunków i zatwierdzanie ich pod względem merytorycznym; przygotowanie dokumentacji księgowej zgodnie z wytycznymi; obsługa pompy do betonu – maszyny specjalnej; obsługa pługo-solarki i pługu śnieżnego w okresie zimowym (aneks do umowy o pracę z 02.07.2018 r.; załącznik nr 1 do aneksu – akta rentowe).

Do zmiany stanowiska odwołującego doszło z dwóch przyczyn. Jedną z nich było wygranie przez (...) Sp. z o.o. wspólnie z (...) (...) przetargu na utrzymanie drogi krajowej (...) w rejonie miejscowości B. w ramach kontraktu z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) w latach 2018-2022. Osobą negocjującą ofertę na utrzymanie dróg krajowych DK (...) i DK (...) z ramienia obu firm był Ł. M.. Po wygraniu przetargu ubezpieczony zajmował się nadzorowaniem prawidłowej realizacji kontraktu, jak również wykonywał czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem usług w ramach utrzymania ww. dróg krajowych, przede wszystkim w ramach pełnienia dyżurów

technicznych i organizacyjnych. Polegało to na opracowaniu logistycznym solarek i pługosolarek, kontrolę kierowców i pracowników, rozliczenia zużytego materiału, patrolowaniu dróg samochodem, sporządzanie sprawozdań z dojazdów oraz wysyłanie sprzętu na drogę w przypadku stosownej decyzji dyżurnego GDDKiA (faktury k. 21-24 a.s.; pisemne zeznania świadek A. S. k. 286-289 a.s.; pisemne zeznania J. M. k. 264-265 a.s.; zeznania odwołującego: pisemne k. 257-261 a.s., k. 310-317 a.s., ustne k. 358-360 a.s.).

Drugą z przyczyn zmiany stanowiska było zwiększenie zapotrzebowania od dotychczasowych klientów, m. in. firm (...), (...) i (...) na usługi związane z pompami betonu. W okresie zatrudnienia (...) Sp. z o.o. zatrudniła dodatkowo dwóch pracowników na stanowiskach operatorów pomp betonu za wynagrodzeniem w zakresie od 5.071,07 zł do 6.256,69 zł brutto plus prowizje premie, dodatki i nadgodziny. Z uwagi jednak na wymagania klientów, ubezpieczony awaryjnie sam jeździł na placie budowy i zajmował się obsługą pompy do betonu (pisemne zeznania J. M. k. 264-265 a.s.; pisemne zeznania J. M. k. 264-265 a.s.; zeznania odwołującego: pisemne k. 257-261 a.s., k. 310-317 a.s., ustne k. 358-360 a.s.; kopie zestawień miesięcznych raportów pracy pompy; wydruki korespondencji e-mail z lat 2017-2019 – akta rentowe).

W okresach od 13 marca 2017 r. do 8 sierpnia 2017 r. od 2 listopada 2017 r. do 2 maja 2018 r., od 25 sierpnia 2018 r. do 18 stycznia 2019 r. oraz od 1 maja 2019 r. Ł. M. przebywał na zasiłku chorobowym (okoliczność bezsporna). Zawierając umowę o pracę w dniu 15 września 2016 r. oraz aneks do tej umowy w dniu 2 lipca 2018 r., Ł. M. był zdolny do pracy na stanowiskach dyrektora operacyjnego oraz koordynatora ds. utrzymania dróg/operatora pompy (orzeczenia lekarskie z 15.09.2016 r., z 02.07.2018 r. – akta rentowe).

Kondycja finansowa (...) Sp. z o.o. na przełomie lat 2016-2018 pozwalała na zatrudnienie Ł. M. za wynagrodzeniem w wysokości 8.228,07 zł. W tym okresie spółka systematycznie zwiększała przychody ze sprzedaży i z roku na rok poprawiała płynność finansową. Spółka nie posiadała majątku trwałego w 2016 roku, a w latach kolejnych nastąpił powolny wzrost wysokości majątku trwałego, co przełożyło się na wzrost wskaźnika struktury kapitału z ujemnego w 2016 roku do poziomu 0,86 w 2018 roku.

- w 2016 roku spółka osiągnęła stratę w wysokości -146.547,35 zł (przychody netto ze sprzedaży – 216.454,50 zł, pozostałe przychody operacyjnej – 0,36 zł / koszty działalności operacyjnej – 253.019,27 zł, pozostałe koszty operacyjne – 110.001,54 zł)
- w 2017 roku spółka osiągnęła zysk w wysokości 165.490,02 zł (przychód netto ze sprzedaży – 615.456,11 zł, pozostałe przychody operacyjne – 152.702,57 zł / koszty działalności operacyjnej – 591.152,65 zł, pozostałe koszty operacyjne – 0,01 zł)
- w 2018 roku spółka osiągnęła zysk w wysokości 129.617,71 zł (przychody netto ze sprzedaży – 812.140,30 zł, pozostałe przychody operacyjne – 54.409,86 zł / koszty działalności operacyjnej – 735.243,11 zł, pozostałe koszty operacyjne – 181,54 zł).

Dodatkowe koszty operacyjne w 2016 roku były związane z wypadkiem, do którego doszło na jednym z placów budowy na którym (...) Sp. z o.o. świadczyła usługi – maszyna należąca do spółki przewróciła się na maszynę należącą do innego podmiotu, co spowodowało jej uszkodzenie oraz koniecznością zapłacenia odszkodowania w wysokości 110.000 zł (sprawozdania finansowe (...) Sp. z o.o. za lata 2016-2018 k. 156-175 a.s.; deklaracje CIT-9 k. 176-188 a.s.; zestawienie zapisów kont k.229 a.s.; opinia biegłej sądowej z zakresu rachunkowości k. 234-246 a.s.; pisemne zeznania odwołującego k. 257-261 a.s., k. 310-317 a.s.).

Pismami z 17 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. zawiadomił (...) Sp. z o.o. i Ł. M. o wszczęciu postępowania w sprawie prawidłowości zgłoszenia odwołującego do ubezpieczeń społecznych i podstaw wymiaru na te ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia u ww. płatnika składek. Po przeprowadzeniu postępowania, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z 16 lipca 2019 r. nr (...) stwierdził, że podstawę wymiaru składek Ł. M. z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika (...) Sp. z o.o. w pełnym wymiarze czasu pracy

- w okresie od 15 września 2016 r. do 1 lipca 2018 r. stanowi kwota 4.660,00 zł,
- w okresie od 2 lipca 2018 r. stanowi kwota 3.690,00 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że nie kwestionuje faktu świadczenia pracy przez Ł. M., jednakże w ocenie Zakładu przewidziane dla niego wynagrodzenie było nieproporcjonalne w stosunku do potencjału pracowniczego, jaki reprezentował. W ocenie organu rentowego czynności określone w zakresie obowiązków i wykonywane przez ubezpieczonego w okresie od 15 września 2016 r. do 1 lipca 2018 r. odpowiadają zadaniom wykonywanym na stanowisku specjalisty ds. operacyjnych. W sprawie brak przekonywujących dowodów oraz wyjaśnień pozwalających na ustalenie, że zaistniały okoliczności uzasadniający ustalenie ubezpieczonemu wynagrodzenia w wysokości 8.228,07 zł plus premia. Biorąc pod uwagę liczne nieobecności spowodowane niezdolnością ubezpieczonego do pracy nasuwa się wniosek, że płatnik świadomie utworzył stanowisko dyrektora operacyjnego, a następnie koordynatora ds. utrzymania dróg/operatora pompy i ustalił wynagrodzenie zasadnie w ww. wysokości mając pełną świadomość, że kwota ta zostanie przyjęta do podstawy wyliczenia świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, co stanowiło przysługę wyświadczoną osobie bliskiej. Z racji powyższego organ rentowy zweryfikował wysokość wynagrodzeń na stanowisku specjalisty ds. operacyjnych oraz na stanowisku operatora pompy na podstawie informacji zamieszczonych na stronie wynagrodzenia.pl i danych pochodzących z Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń, w efekcie czego do ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek ubezpieczonego przyjął medianę dla osób zatrudnionych na stanowisku specjalisty ds. operacyjnych, tj. 4.660 zł oraz medianę dla osób zatrudnionych na stanowisku operatora pompy, tj. 3.690,00 zł (zawiadomienia z 17.05.2019 r., decyzja ZUS z 16.07.2019 r. – akta rentowe).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, obejmującego dowody z dokumentów załączonych do akt sprawy i akt rentowych (karty nienumerowane), zeznania świadków i stron, a także opinię biegłej sądowej z zakresu rachunkowości. W ocenie Sądu materiał dowodowy był spójny w zakresie, w jakim wynikały z niego wymienione wyżej okoliczności.

W zakresie dowodów z dokumentów Sąd oparł się przede wszystkim dokumentacji z działalności (...) Sp. z o.o., w tym faktury załączonych do odwołania, jak również korespondencji e-mail oraz zestawień załączonych do akt rentowych. Sąd dał również wiarę pisemnym zeznaniom świadków A. S. i R. S. w całości. Relacje ww. osób co do roli jaką Ł. M. pełnił w spółce (...) były zbieżne, a ich treść nie budziła wątpliwości co do ich wiarygodności. Ponadto Sąd dał wiarę zeznaniom Ł. M., który w sposób szczegółowy odniósł się do okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy, a także zeznaniom J. M. jako znajdującym odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym.

Strony nie wniosły o uzupełnienie materiału dowodowego, a Sąd uznał, iż jest on wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się na kwestii wysokości wynagrodzenia Ł. M., jakie przysługiwało jej z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w okresie od 15 września 2016 r. do 1 lipca 2018 r. oraz od 2 lipca 2018 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są między innymi pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Osoby będące pracownikami podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 1 u.s.u.s.), z kolei osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 u.s.u.s.).

Jak wynika natomiast z art. 18 ust. 1 u.s.u.s., podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy z zastrzeżeniem ust. 2. Zgodnie zaś art. 20 ust. 1 u.s.u.s., że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Na podstawie skarżonej decyzji organ rentowy zakwestionował przewidziane w umowie o pracę wynagrodzenie odwołującej jako podstawę wymiaru składek, twierdząc, że ustalenie przez strony wynagrodzenia w kwocie 8.228,07 zł miało na prowadzić do uzyskania przez odwołującego wyższych świadczeń przysługujących z tytułu zasiłku chorobowego. Dokonując wskazanego zabiegu organ rentowy skorzystał z prawa kontrolowania wysokości wynagrodzenia w zakresie zgodności z prawem i zasadami współżycia społecznego. Przedmiotem takiej kontroli może być prawidłowość i rzetelność obliczenia, potrącenia i płacenia składek. Zakład ma przy tym prawo badać zarówno tytuł zawarcia umowy, jak i ważność jej poszczególnych postanowień. Nie jest ograniczony do kwestionowania faktu wypłacenia wynagrodzenia we wskazanej kwocie, lecz może też ustalić stosunek ubezpieczenia społecznego na ściśle określonych warunkach. Potwierdził to wyraźnie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 kwietnia 2005 r. (II UZP 2/05), w której stwierdził,

że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. W ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy systemowej Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.). Nadmierne podwyższenie wynagrodzenia pracownika w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych może być bowiem ocenione jako dokonane z zamiarem nadużycia prawa do świadczeń. Wynika to z tego, że nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353⁽¹⁾ k.c., w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, można przypisać - w okolicznościach konkretnego wypadku - zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia albowiem alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 marca 2018 r., III AUa 963/17; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 września 2012 r., III AUa 420/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 października 2013 r., III AUa 294/13). W związku

z powyższym ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne może być w konkretnych okolicznościach uznane za nieważne z mocy art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego. W konsekwencji nieważnością mogą być dotknięte jedynie uzgodnienia stron umowy dotyczące wynagrodzenia za pracę, przy zachowaniu ważności pozostałych postanowień umownych, ponieważ zgodnie z art. 58 § 3 k.c., jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/05; z dnia 9 sierpnia 2005 r., III UK 89/05; z dnia 6 lutego 2006 r., III UK 156/05; z dnia 5 czerwca 2009 r., I UK 19/09).

Nie budzi wątpliwości, że w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień, jednocześnie zaznaczenia wymaga, że wolność kontraktowa jest możliwa do realizacji w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo. Jakkolwiek z punktu widzenia art. 18 § 1 k.p., umówienie się o wyższe od najniższego wynagrodzenia jest dopuszczalne, gdyż semiimperatywne normy prawa pracy swobodę tę ograniczają tylko co do

minimum świadczeń należnych pracownikowi w ramach stosunku pracy, to należy pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Sam cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, ale nie może to oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań oraz korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawarciu umowy o pracę na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia i ustalenia wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania świadczeń obliczonych od tej podstawy. Taka umowa o pracę jest nieważna w części ustalającej wygórowane, nieusprawiedliwione rzeczywistymi warunkami świadczenia pracy wynagrodzenie jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05; wyroki Sądu Najwyższego z 18 października 2005 r., II UK 43/05, z 12 lutego 2009 r., III UK 70/08). Zgodnie bowiem z art. 78 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość pracy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że do oceny ekwiwalentności wynagrodzenia należy stosować wzorzec, który w najbardziej obiektywny sposób pozwoli ustalić poziom wynagrodzenia za pracę o zbliżonym lub takim samym charakterze, który będzie uwzględniał również warunki obrotu i życia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r. I UK 302/13). Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 26 listopada 1996 r., U 6/96, wyrok Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1999 r. I PKN 456/99).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w celu weryfikacji prawidłowości skarżonej decyzji. Wynikiem powyższego było jednak stwierdzenie braku podstaw do obniżenia podstawy wymiaru składek Ł. M., jaka wynikała ze zgłoszenia go do ubezpieczeń społecznych z tytułu łączącego go z (...) Sp. z o.o. stosunku pracy. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska organu rentowego w zakresie uznania, że podstawa wymiaru składek ubezpieczonego została ustalona jedynie w celu umożliwienia mu uzyskania wyższych świadczeń. Na tle cytowanego wyżej orzecznictwa należy zaznaczyć, że samo ustalenie przez strony stosunku pracy wysokiego wynagrodzenia nie przesądza o naruszeniu zasad współżycia społecznego. Jak wynika z uzasadnienia skarżonej decyzji przyczyną uznania przez organ rentowy wynagrodzenia Ł. M. za zawyżone było przede wszystkim przyjęcie, że zakres wykonywanych przez niego pracy nie odpowiadał charakterowi stanowisk, jakie określono w umowie, lecz wskazanym w decyzji stanowiskom specjalisty ds. operacyjnych oraz – już po podpisaniu przez strony aneksu do umowy o pracę – wyłącznie stanowiska operatora pompy betonu. Należy jednak podkreślić, że samo określenie stanowiska nie determinuje warunków zatrudnienia konkretnego pracownika, w tym finansowych, które winno być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem takich okoliczności, jak posiadane przez niego kwalifikacje, jego obowiązków i odpowiedzialności, proporcjonalność do wynagrodzenia innych pracowników o podobnych kompetencjach, czy też kondycji finansowej samego pracodawcy.

W tym też zakresie skupiło się postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd. Z dokonanych w ramach tego postępowania ustaleń wynika, że na podstawie umowy o pracę z dnia 15 września 2016 r. Ł. M. został zatrudniony w (...) Sp. z o.o. na stanowisku dyrektora operacyjnego. W załączniku do tej umowy strony w sposób szeroki określiły zakres obowiązków, jakie ubezpieczony miał wykonywać, a które miały być związane przede wszystkim z rozpoczęciem działalności spółki. Sąd uznał stanowisko stron w tym zakresie za zasadne. Zdaniem Sądu przedstawione w sprawie dowody potwierdzają bowiem, że wkrótce po zatrudnieniu ubezpieczony przystąpił do realizacji obowiązków o charakterze zarządczym. Był odpowiedzialny przede wszystkim za rozwój spółki, w tym poszukiwanie klientów i kontrahentów oraz zawieranie z nimi umów, zakup maszyn do spółki czy też planowanie i zarządzanie jej budżetem. Szeroki zakres czynności, jakie odwołujący miał wykonywać, znajduje potwierdzenie m. in. w zeznaniach świadków A. S. oraz R. S., którzy wskazali, że pełnił on funkcję osoby zarządzającej, odpowiedzialnej za negocjowanie umów z kontrahentami i klientami. Sąd dał również wiarę zeznaniom samego ubezpieczonego, który w sposób wiarygodny opisał swoją rolę i działania związane z rozruchem działalności spółki oraz jej późniejszym funkcjonowaniem w

branży budowlanej. Relacje ubezpieczonego w tym zakresie dodatkowo znajdowały odzwierciedlenie w zeznaniach prezesa spółki, J. M., który potwierdził znaczenie działalności Ł. M. w ramach funkcjonowania spółki. Dodatkowo, przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe nie potwierdziło przy tym również stanowiska organu rentowego, zgodnie z którym Ł. M. po podpisaniu aneksu do umowy o pracę w dniu 2 lipca 2018 r. miał wykonywać jedynie czynności związane z powierzonym mu wówczas stanowiskiem operatora pompy betonowej. Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego, że zmiana stanowiska była związana ze zmianą profilu jego własnych obowiązków, które w późniejszym okresie działalności spółki skoncentrowały się na realizacji kontraktu zawartego z GDDKiA oraz wykonywaniem pracy operatora pompy betonowej z uwagi na zwiększone potrzeby dotychczasowych klientów spółki. W szczególności zdaniem Sądu zaferowany przez stronę materiał dowodowy potwierdzał okoliczność wykonywania przez ubezpieczonego również czynności związanych ze stanowiskiem koordynatora utrzymania dróg. Opierając się na zeznaniach świadka A. S., osoby zatrudnionej w firmie (...) kontrahenta (...) Sp. z o.o. – pozyskanego dla spółki przez samego ubezpieczonego – Sąd ustalił, że Ł. M. nie tylko odegrał kluczową rolę we wspólnym wygraniu przez ww. firmę przetargu na utrzymanie dróg krajowych DK (...) i DK (...) w ramach kontraktu z GDDKiA, lecz również, że wykonywał czynności związane zarówno z dbaniem o formalne wywiązywanie się z kontraktu, jak i obowiązki bezpośrednio związane z fizycznym utrzymywaniem dróg, w tym m. in. poprzez patrolowanie dróg, zarządzanie parkiem maszyn czy też kierowaniem pracowników do prac.

Na tle dokonanych w sprawie ustaleń w ocenie Sądu nie budziła również wątpliwości okoliczność, że kondycja finansowa spółki pozwalała na zatrudnienie ubezpieczonego za wynagrodzeniem w wysokości 8.228,07 zł. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w przedłożonych w sprawie sprawozdaniach finansowych z działalności (...) Sp. z o.o. na przełomie lat 2016-2018. Wprawdzie z dokumentów tych wynika, że w 2016 roku spółka odniosła stratę rzędu 120.000 zł, jednakże w kolejnych latach odnosiła stabilny zysk przy jednoczesnym zwiększeniu obrotów finansowych. Świadczy o tym m. in. wzrost przychodów netto z kwoty rzędu 210.000 zł w 2016 roku do ponad 810.000 zł w roku 2018. Dobrą kondycję finansową spółki potwierdziła również w swojej opinii biegła z zakresu rachunkowości E. Z., która dokonując analizy w tym zakresie stwierdziła, iż spółka systematycznie zwiększała przychody ze sprzedaży, z roku na rok poprawiała płynność finansową i zwiększała majątek trwały. Okoliczności te zdaniem Sądu miały znaczenie nie tylko dla oceny faktycznej możliwości zatrudnienia ubezpieczonego w spółce, lecz również z perspektywy efektów działań, jakie podejmował na jej rzecz w ramach zatrudnienia na stanowisku dyrektora ds. operacyjnej, a w późniejszym okresie – również na stanowisku koordynatora utrzymania dróg i operatora pompy betonu.

Wynagrodzenie Ł. M. w ocenie Sądu należało również uznać za adekwatne zarówno z perspektywy posiadanych przez niego kompetencji, jak i wynagrodzenia pozostałych zatrudnionych w spółce pracowników. Organ rentowy nie kwestionował posiadania przez odwołującego kwalifikacji wynikających m. in. z przedłożonego w sprawie dyplomu ukończenia studiów licencjackich w zakresie finansów międzynarodowych czy też doświadczenia zawodowego o charakterze zarządczym z okresu zatrudnienia na stanowiskach członka zarządu i dyrektora zarządzającego w (...) w W. w latach 2011-2016. Z kolei z zeznań J. M. wynika, że pracownicy spółki zatrudnieni na stanowiskach operatorów pomp betonu otrzymywali wynagrodzenie w wysokości od 5.071,07 zł do 6.256,69 zł, co stanowiło niewiele niższe wynagrodzenie niż to, które przysługiwało Ł. M. z tytułu wykonywania pracy na tożsamym stanowisku przy jednoczesnym realizowaniu czynności związanych ze stanowiskiem koordynatora utrzymania dróg.

Na tle powyższych ustaleń Sąd nie podzielił również stanowiska organu rentowego w zakresie motywów, jakie miały przyświecać stronom przy ustaleniu spornego wynagrodzenia przysługującego ubezpieczonemu. Wprawdzie w sprawie było bezspornym, że Ł. M. przebywał na długotrwałych zasiłkach chorobowych przypadających na okres m. in. od 13 marca 2017 r. do 8 sierpnia 2017 r., od 2 listopada 2017 r. do 2 maja 2018 r., od 25 sierpnia 2018 r. do 18 stycznia 2019 r. oraz od 1 maja 2019 r., jednakże okoliczność ta autonomicznie nie świadczy o tym, by do zawarcia umowy i ustalenia wysokiego wynagrodzenia doszło w celu zapewnienia ubezpieczonemu wysokich świadczeń. Aby takie stanowisko mogło zostać uznane za zasadne konieczna byłaby sytuacja, w której strony miałyby świadomość co do stanu zdrowia ubezpieczonego oraz przewidywałyby, że w niedługim czasie ulegnie pogorszeniu. Przeczy temu jednak okoliczność, że wynagrodzenie w spornej wysokości zostało przewidziane już w umowie z 15 września 2016 r., zaś między tą datą a pierwszą datą niezdolności do pracy upłynął okres niemal półroczny. Nawet jednak

z tej perspektywy wymaga podkreślenia, że skoro zatrudnienie na podstawie umowy o pracę wiąże się z objęciem obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym, to samym motywem zawarcia takiej umowy może być chęć uzyskania ochrony ubezpieczeniowej na wypadek pogorszenia stanu zdrowia. W realiach niniejszej sprawy organ rentowy nie wyjaśnił natomiast w jaki sposób okoliczność częstego przebywania przez ubezpieczonego na zwolnieniach lekarskich miałyby zostać odniesiona do faktu ustalenia przez strony wysokiego wynagrodzenia.

Podsumowując powyższe, Sąd Okręgowy uznał skarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za niezasadną. Ustalone przez Sąd okoliczności – w szczególności sytuacja finansowa płatnika składek, zakres i charakter obowiązków jakimi odwołujący się zajmował oraz jego istotna rola w zatrudniającym go spółce – nie dawały podstaw do uznania wynagrodzenia Ł. M. za rażąco zawyżone, a przez to ustalone z naruszeniem zasad współżycia społecznego. W tym stanie rzeczy Sąd przychylił się do stanowiska odwołujących i orzekając w pkt 1 na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił podstawę wymiaru składek Ł. M. z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika (...) Sp. z o.o. w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 15 września 2016 r. na kwotę przewidzianą w umowie o pracę, tj. 8.228,07 zł.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w pkt 2 wyrok na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., uwzględniając ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko, zgodnie z którym w sprawach o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne o wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia decyduje różnica spornej wysokości składek na ubezpieczenia społeczne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 14 lutego 2014 r., III UK 77/12; 6 lutego 2008 r., II UZ 49/07; 6 marca 2019 r., II UZ 1/19), co uzasadniało zasądzenie od organu rentowego na rzecz Ł. M. kwoty 1.800 zł ustaloną w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).